

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9Cdo/19/2021
Identifikačné číslo spisu: 4115208697
Dátum vydania rozhodnutia: 24.02.2021
Meno a priezvisko: JUDr. Martin Holíč
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2021:4115208697.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Sone Mesiarkinovej a sudcov JUDr. Mariána Sluka, PhD. a JUDr. Martina Holíča, v právnej veci navrhovateľky R. D. I., bývajúcej v V., T. XX, zastúpenej JUDr. Pavlom Torňošom, advokátom, so sídlom v Bratislave, Tomášikova 50/D, proti odporcovi S. Y. I., bývajúcemu v V., B. D.. X. XX, zastúpenému Mgr. Romanou Mravíkovou, advokátkou, so sídlom v Nitre, Štefánikova tr. 15, o určenie výživného na manželku, ktorá bola vedená na Okresnom súde Nitra pod sp.zn. 18C/166/2015, o dovolaní bývalého manžela proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 18. apríla 2019 sp.zn. 9Co/230/2018, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Nitre z 18. apríla 2019 sp.zn. 9Co/230/2018 z r u š u j e a vec vracia tomuto súdu na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Nitre rozsudkom z 18. apríla 2019 sp.zn. 9Co/230/2018 rozsudok súdu prvej inštancie v jeho napadnutom vyhovujúcom výroku zmenil tak, že odporca je povinný prispievať na výživu manželky za čas od 03.04.2015 do 30.06.2015 sumou 600 eur mesačne a vo zvyšnom vyhovujúcom výroku rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že návrh zamietol.

2. Proti rozsudku odvolacieho súdu odporca podal dovolanie dôvodiac, že v konaní odvolacieho súdu došlo k vade podľa § 420 písm. f/ zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“). Podľa odporcu spočíva vyčítaná vada konania v tom, že odvolací súd mu síce doručil vyjadrenia navrhovateľky k jeho odvolaniu proti rozsudku súdu prvej inštancie, neumožnil mu však sa k vyjadreniam objektívne vyjadriť, nakoľko boli jeho právnenému zástupcovi zaslané až dňa 10.04.2019 do elektronickej schránky, t.j. osem dní pred vyhlásením rozhodnutia odvolacieho súdu z 18.04.2019. Išlo pritom o rozsiahle vyjadrenia a odporcovi tak bolo zamedzené sa vyjadriť skôr, ako odvolací súd prijal konečné rozhodnutie. Postupom odvolacieho súdu bol vytvorený preto stav nerovnosti účastníkov konania a došlo k porušeniu princípu rovnosti zbraní.

3. Navrhovateľka vo vyjadrení k dovolaniu ho navrhla „zamietnuť“ a uplatnila si náhradu trov dovolacieho konania.

4. Konanie o výživné na manželku je mimosporovým konaním, upravené v ustanoveniach druhej časti a ôsmeho dieľu prvej hlavy Civilného mimosporového poriadku (ďalej aj „CMP“). Vzájomný vzťah medzi CMP a CSP je vymedzený v § 2 ods. 1 CMP, podľa ktorého sa na konania podľa tohto zákona použijú ustanovenia CSP, ak tento zákon neustanovuje inak. Keďže CMP neobsahuje odlišnú právnu úpravu dovolania podaného vo veciach výživného plnoletých osôb, prípustnosť dovolania odporcu bola posudzovaná podľa ustanovení CSP.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP), po zistení, že dovolanie bolo podané včas (§ 427 ods. 1 CSP) a na to oprávnenou osobou (§ 424 CSP), riadne zastúpenou (§ 429 ods. 1 CSP), skúmajúc najprv splnenie podmienok prípustnosti dovolania, bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie je potrebné zrušiť.

6. Podľa dovolania bolo úlohou dovolacieho súdu posúdiť, či procesným postupom odvolacieho súdu pri doručovaní vyjadrenia navrhovateľky k odvolaniu bolo odporcovi ako odvolateľovi znemožnené, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f/).

7. Podľa § 420 písm. f/ CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8. Ustanovenie § 420 písm. f/ CSP zakladá prípustnosť (a zároveň dôvodnosť) dovolania v tých prípadoch, v ktorých miera porušenia procesných práv strany nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnému procesnoprávnemu rámcu a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavne zaručených procesných práv spojených s uplatnením súdnej ochrany práva.

9. V zmysle článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovor“) jednou zo všeobecných záruk spravodlivého pojednania vecí pred súdom je zásada rovnosti strán sporu a „rovnosti zbraní“. V procesnoprávnej rovine predstavuje princíp rovnosti sporových strán základný postulát, podľa ktorého žiadna zo strán nemá vo vzťahu k protistrane iné než rovnocenné postavenie. Z tohto aspektu sa prejavuje princíp rovnosti sporových strán podľa čl. 6 CSP ako tzv. rovnosť zbraní judikovaná ESLP (k tomu pozri Števíček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok, Komentár, Praha, C. H. Beck, 2016, s. 44-45).

10. Koncept spravodlivého súdneho konania v sebe implikuje právo na kontradiktórne konanie, podľa ktorého procesné strany musia dostať príležitosť predložiť nielen všetky dôkazy potrebné na to, aby ich návrh uspel, ale aj zoznámiť sa so všetkými dôkazmi a pripomienkami, ktoré boli predložené s cieľom ovplyvniť rozhodnutie súdu a vyjadriť sa pred ním. Požiadavka, aby procesné strany v konaní mali možnosť dozvedieť sa a vyjadriť sa k všetkým zhromaždeným dôkazom alebo k stanoviskám pripojeným v spise, sa aplikuje aj na odvolacie konanie.

11. Z obsahu súdneho spisu vyplýva, že navrhovateľka sa vyjadrila k odvolaniu odporcu až po predložení veci na rozhodnutie odvolaciemu súdu, v procesnom úkone doručenom z 15. októbra 2018 a nasledovne z 21. januára 2019 (viď č.l. 514 až 533). Odvolací súd spolu s pokynom daným kancelárii, aby oznámila stranám miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku na úradnej tabuli súdu a webovej stránke (podľa § 219 ods. 3 CSP, v lehote podľa § 378 ods. 1 CSP) v deň 18. apríla 2019, dal súčasne pokyn na doručenie vyjadrenia navrhovateľky k odvolaniu právneho zástupcovi odvolateľa (č.l. 534 spisu). Podľa elektronickej doručenky na čísle listu 535, boli predmetné dokumenty doručené do

schránky zástupcu 11. apríla 2010, t.j. 8 dní pred verejným vyhlásením rozsudku odvolacieho súdu.

12. V rozhodnutí sp.zn. 3Cdo/156/2014 (publikovanom v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky ako judikát R 8/2016) Najvyšší súd Slovenskej republiky uviedol, že „postup súdu, ak účastníkovi nevytvorí reálnu možnosť dostatočne sa pripraviť na zaujatie stanoviska k vyjadreniu protistrany k jeho odvolaniu a so stanoviskom oboznámiť odvolací súd tak, aby naň bolo možné prípadne vziať zreteľ pri rozhodovaní o odvolaní, má za následok vadu konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku. Čas medzi doručením vyjadrenia k odvolaniu odvolateľovi a rozhodnutím odvolacieho súdu nemôže byť kratší ako päť dní.“

13. Civilný sporový poriadok však rozdielne od Občianskeho súdneho poriadku upravil lehoty, v ktorých subjekty môžu uplatniť svoje právo vyjadriť sa k odvolaniu a k ďalším vyjadreniam protistrany. Podľa § 374 ods. 1 CSP „súd prvej inštancie doručí odvolateľovi vyjadrenie k odvolaniu a umožní mu vyjadriť sa k nemu najneskôr v lehote desať dní od doručenia.“

14. Podľa Čl. 3 ods. 1 CSP každé ustanovenie tohto zákona je potrebné vykladať v súlade s Ústavou Slovenskej republiky, verejným poriadkom, princípmi, na ktorých spočíva tento zákon, s medzinárodnoprávnymi záväzkami Slovenskej republiky, ktoré majú prednosť pred zákonom, judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva a Súdneho dvora Európskej únie, a to s trvalým zreteľom na hodnoty, ktoré sú nimi chránené.

15. Majúc na zreteli vyššie uvedené, v súlade s požiadavkou zabezpečenia účinnej možnosti odvolateľa vyjadriť sa k úkonu protistrany svojou replikou tak, aby mal dostatok času na jeho prípravu je potrebné, aby medzi doručením vyjadrenia odvolateľovi a rozhodnutím odvolacieho súdu neuplynul čas kratší ako desať dní. Tento názor bol vyjadrený aj v neskorších rozhodnutiach Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (viď rozhodnutie z 19. januára 2017 sp.zn. 3Cdo/216/2016 a rozhodnutie z 29. januára 2019 sp. zn. 8 Cdo/60/2018).

16. Odvolací súd v danej veci preto nesprávnym procesným postupom znemožnil odporcovi, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces (viď § 420 písm. f/ CSP). Dovolací súd preto konštatuje, že dovolanie odporcu je nielen prípustné, ale tiež dôvodné.

17. Ak je dovolanie dôvodné, dovolací súd napadnuté rozhodnutie zruší (§ 449 ods. 1 CSP). Ak dovolací súd zruší napadnuté rozhodnutie, môže podľa povahy veci vrátiť vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, zastaviť konanie, prípadne postúpiť vec orgánu, do ktorého právomoci patrí (§ 450 CSP). Dovolací súd v súlade s týmito ustanoveniami napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

18. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP).

19. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

20. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.